

מפרט מבחן המיצ"ב בעברית לכיתה ח' – כסלו, תשס"ה

מבחן המיצ"ב בעברית כולל שני נוסחים. בכל נוסח מבחן נבדקים שלושה נושאים: (1) הבנת הנקרא, (2) הבעה בכתב ו-(3) הבנה מטה-לשונית (הבנה דקדוקית). כל תלמיד נבחן בנוסח מבחן אחד בלבד.

כל נוסח מבחן כולל ארבעה פרקים, ובהם נבדקים שלושה נושאים.

הנושא **הבנת הנקרא** נבדק בשלושה פרקים. כל אחד מן הפרקים האלה כולל טקסט מלווה בשאלות. השאלות הן מסוגים שונים (כגון שאלות רב-בררה ושאלות "פתוחות"), ונבדקים ממדים שונים של הבנת הטקסט, כמפורט להלן (ראו פירוט בנספח).

הנושא **הבעה בכתב** נבדק בפרק נוסף. הפרק הזה כולל כתיבת טיעון וכתיבת סיכום. מטלת הסיכום מוסבת לאחד מן הפרקים של הבנת הנקרא.

כל מטלה נבדקת על-פי שלושה ממדי הערכה (ראו פירוט בנספח).

הנושא **הבנה מטה-לשונית** נבדק בשלושת הפרקים של הבנת הנקרא.

מפרט המבחן

נושא	פירוט	משקל יחסי	הערות
1 הבנת הנקרא	<ul style="list-style-type: none"> סוגי הטקסטים <ul style="list-style-type: none"> טקסט מידע טקסט טיעון טקסט מפעיל ממדי ההבנה הנבדקים* <ul style="list-style-type: none"> הבנת הרובד הגלוי של הטקסט פרשנות והיסק הערכה וביקורת הבנה מטה-טקסטואלית 	70%	<ul style="list-style-type: none"> אורך כל טקסט: 100–500 מילים נושאי הטקסט הם מתחומי עניין שונים בכל סוגי הטקסטים נבדקים כל ממדי ההבנה
2 הבעה בכתב	<ul style="list-style-type: none"> סוגי הכתיבה <ul style="list-style-type: none"> סיכום טיעון/שכנוע ממדי הכתיבה הנבדקים* <ul style="list-style-type: none"> תוכן מבנה לשון 	20%	<ul style="list-style-type: none"> הסיכום הוא טקסט מידע או טיעון, הקשור לאחד מן הנושאים של הבנת הנקרא כל מטלות הכתיבה מוערכות על-פי שלושת הממדים מטלות הכתיבה הן בזיקה לטקסט (מילולי או חזותי) או ללא זיקה אליו
3 הבנה מטה-לשונית	<ul style="list-style-type: none"> מערכת הצורות <ul style="list-style-type: none"> הבנת רכיבי המילה (תחליות, סופיות) ודרך הופעתה במילון זמן, מין ומספר בפועל פעיל לסביל חלקי דיבר סמיכות תפקידם של סימני הפיסוק; מרכאות, נקודתיים וסוגריים תחביר פיסוק 	10%	<ul style="list-style-type: none"> דגש על הבנה דקדוקית אין דרישה להגדרה או לניסוח של הכלל הדקדוקי או אזכורו

* ראו פירוט בנספח למפרט

מבחן המיצ"ב בעברית לכיתה ח' – כסלו, תשס"ה

נספח למפרט

הבנת הנקרא: פירוט ממדי ההבנה	
א.	הבנת הרובד הגלוי של הטקסט <ul style="list-style-type: none">▪ הבנת מילה מתוך הקשר▪ איתור מידע המפורש בטקסט▪ הבנת יחסים בין חלקי הטקסט תוך כדי הסתייעות בסמני קישוריות (מילות קישור ואזכורים)
ב.	פרשנות והיסק <ul style="list-style-type: none">▪ הבנת יחסים לוגיים שאינם מפורשים בטקסט▪ הסקת מסקנות▪ יצירת הכללות▪ הבנה של טענת-העל, הרעיון או המסר המרכזי▪ זיהוי עמדת הכותב
ג.	הערכה וביקורת <ul style="list-style-type: none">▪ הבחנה בין דעה לעובדה▪ חיזוי/העלאת השערות בדיקה לטקסט▪ הבנה של מטרות הטקסט (לשם מה פורסם)▪ הבעת עמדה אישית מנומקת על הטקסט
ד.	הבנה מטה-טקסטואלית <ul style="list-style-type: none">▪ הבנת השימוש באמצעים רטוריים▪ הבנת השימוש בדימויים ובמטפורות▪ זיהוי מאפיינים הקשורים בסוגת הטקסט▪ הבנה מטה-לשונית
הבעה בכתב: פירוט ממדי ההערכה	
• תוכן (50%)	<ul style="list-style-type: none">א. פיתוח התוכן: פירוט, מורכבות, הצגת נקודות ראות שונות, עושר רעיוני וכד'ב. צמידות ורלוונטיות לנושא הכתיבה ולמטרתהג. מודעות לנמען: הכללת המידע הדרוש לנמען לשם ההבנה של מטרת הכותב
• מבנה (20%)	<ul style="list-style-type: none">א. מבנה רטורי: התאמה לסוגה ולמטלהב. מבנה לוגי: קשר ורצף הגיוניים בין משפטים, בין רעיונות ובין חלקים שונים של הטקסט (קישוריות ולכידות)ג. היציג: סידור הכתוב וארגונו על-פני העמוד מבחינה גרפית (הפרדה בין מילים, בין פסקות ובין כותרת לטקסט)
• לשון (30%)	<ul style="list-style-type: none">א. אוצר מילים: עושר לשוני ודיוק במשמעותב. תחביר: מבנה משפט תקין, שימוש נכון במילות יחס והתאם דקדוקי (מין, מספר וכד')ג. פיסוק: שימוש נכון בסימני הפיסוק (נקודה או סימן שאלה בסוף משפט, נקודתיים לפני פירוט ומרכאות לציון ציטוט)ד. כתיב: אי-השמטת אותיות, היעדר טעויות, היעדר הפרדה של מילות יחס ו/או תחיליותה. משלב לשוני: שימוש הולם במשלב והימנעות מעירוב משלבי